PAPER DETAILS

TITLE: SIVIL TOPLUM ÖRGÜTLERI VE HALKLA ILISKILER ÇALISMALARI (TEGV ÖRNEGI)

AUTHORS: Ahmet KANILMAZ

PAGES: 127-147

ORIGINAL PDF URL: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/420008

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ VE HALKLA İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI (TEGV ÖRNEĞİ)

Ahmet KANILMAZ
İstanbul Aydın Üniversitesi,

ÖZ
Sivil toplum örgütlerinde halkla ilişkiler, sivil toplumun oluşumu ve sivil toplum örgütlerinin mevcut durumlarını devam ettirebilmeleri bakımından önem arz etmektedir. Öyle ki halkla ilişkilere gerekli olan değeri gösteren ve yeterlilik düzeyi yüksek olan örgütler, toplum tarafından daha çok bilinmekte, daha çok kabul görmekte ve daha iyi bir imaja sahip olabilmektedirler. Bu çalışmada ilk olarak sivil toplum kavramı incelenmiş olup, sonrasında sivil toplum örgütleri ve halkla ilişkiler çalışmaları irdelenmiştir. Bu çalışmada ilk olarak literatür taraması yapılmış olup, araştırma bölümü için görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda da TEGV ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Sivil Toplum, Sivil Toplum Örgütleri, Halkla İlişkiler.*

CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS AND PUBLIC RELATIONS STUDIES (TEGV EXAMPLE)

ABSTRACT
Relations with the people in civil society organizations are important for the formation of civil society and for the civil society organizations to maintain their current situation. Such that; organizations with high levels of competence and values that are relevant to the public are more familiar with the society, more receptive and have a better image. In this study, first, the concept of civil society was examined and then the studies about NGOs and the public were examined. The literature review was done initially, and semi-structured interview technique was used for the research department. TEGV has been considered in this direction.

Keywords: *Civil Society, Civil Society Organizations, Public Relations*

GİRİŞ

Ayrı bir sektör olarak görülen sivil toplum, nitelikleri, özellikleri ve toplumsal açıdan bulunduğu konum dolayısıyla büyük önem arz etmektedir. Tarihsel süreçte sivil toplumla alakalı gündemin Antik Yunan çağından, günümüze dek geldiği görülmektedir. Günümüzde toplumsal açıdan önemli bir yerde olduğu görülen sivil toplum, geçmişten günümüze geçirdiği tarihsel gelişimini içinde siyasi ve felsefi açıdan da her zaman büyük bir öneme sahip olmuştur.

Sivil toplum örgütleri, herhangi bir yere bağlı olmayan özerk kuruluşlardan oluşmuş, özel ile kamu sektörünün arasında bir aracı görevi ile sivil toplum olgusunun önemli bir yer tutan unsurudur. Sivil toplum örgütlerinin kendi çalışma alanlarına ait hususlar ve problemlerle ilgili kamuoyu meydana getirme, kuruluşla ortak ilgileri olan kişilerin kuruluşa dâhil olmasını sağlama, hedef kitleleri açısından pozitif yönde bir imaja ve itibara sahip olma, hedef kitlenin desteğini sağlayabilme gibi amaçlarla halkla ilişkiler çalışmaları olmaksızın yapabilmesi pek mümkün gözükmemektedir. Söz konusu amaçları başarılı bir şekilde yerine getirebilmesi için sivil toplum örgütü ile hedef kitle arasındaki mevcut ilişkilerin ve iletişim süreçlerinin stratejik bir şekilde yönetilmesi gerekli olduğundan sivil toplum örgütleri de halkla ilişkiler çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır.

Günümüz sivil toplum örgütlerinden biri olan ve bu çalışmanın örneklemini meydana getiren TEGV, yukarıda belirttiğimiz hususları karşıladığı düşünülen bir örgüt olup, gönüllülük esaslı olan ve bağışçıları sayesinde ayakta durmayı başaran bir kurumdur. Amacı nitelikli eğitimi çocuklara aktarmak olan TEGV, bu çalışmada, gerçekleştirdiği halkla ilişkiler çalışmaları ile ilgili olarak araştırma konusu olmuştur.

1. SİVİL TOPLUM KAVRAMI

Son zamanlarda sıkça karşılaşılan kavramlar arasında yer alan sivil toplum kavramı, sosyoloji alanında da odak noktası olmayı başarmıştır. Sivil toplum kavramı, kişilerin kendi rızalarıyla meydana getirdikleri ortak yaşam alanını kapsamaktadır. Sivil kelimesi, Latince "civis" kökünden gelmektedir. Söz konusu kelime yurttaş manasına gelmektedir. Sivil toplum ise, Fransızca kökenli "société civile" kelimesinden gelmektedir. Tüm bunlara dayalı bir şekilde, sivil kelimesi, esasında vatandaş veya vatandaşlık kelimesi ile eşanlamlı bir kelime olmaktadır. Sivil toplum ise buradan hareketle yurttaşlar toplumu olmaktadır (Talas, 2011: 389).

Sivil toplum kavramı Türkiye'nin Batı'dan aldığı siyasetle ilgili kavramlar arasında, Türkiye'de en çok tartışma konusu olanlardan birisidir. Kavramın karşıtı, birçok kez sanıldığının aksine, askeri toplum olmayıp, kavramın anlamı şehir adabı, karşıtı ise gayri medenidir. Sivil toplum kavramındaki sivil kelimesinin

kökeni şehir hayatının bir getirisi olarak hakları ve yükümlülükleri kapsamaktadır (Mardin, 2015: 9). Sivil toplumu en sade haliyle, gereksinimlerin karşılandığı toplum biçiminde gören araştırmalara göre, Sanayi Devriminden itibaren meydana gelen soylu tabakasını ifade etmek amacıyla yararlanılan sivil toplum, feodal sisteme ek yeni bir sistem düşünen kapitalizm ile beraber gelişmiştir (Aslan, 2010a: 359). Sivil toplum, başka kaynaklara bakıldığında kanun hükmünün geçerli olduğu, diğer taraftan kendi içinde bağımsız kuruluşlardan meydana gelen bir ara sektörün yaygın bir şekilde geliştirilmesi diğer bir ifadeyle devlet veya başka bir otoritece idare edilmeyen, halkın kendi iradesini temsil eden kuruluşlar şeklinde incelenmektedir (Yıldırım, 2004: 47).

Devlet denetiminin belirleyici nitelikte olmadığı toplumsal etkinliklerin gerçekleştirilmesi, sivil toplumun devleti ekarte etmesi olarak algılanmamalıdır. Devlet ile sivil toplumu birbirinden ayrı ve birbiri aleyhine büyüyen ve küçülen yapılarmış gibi algılamak doğru değildir. Devlet ile sivil toplum iç içe geçmiş, birbiriyle ayrılmayan, birbiriyle dengeli bir şekilde karışmakta olan yapılardır. Buradan hareketle, devlet ve sivil toplum ayrımının, organik değil metodik ve hukuki olduğu düşünülmelidir (Uyanık ve Güçlü, 2015: 19).

1.1. SİVİL TOPLUMUN DEMOKRASİ PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ

Sarıbay'a göre sivil toplumun demokratik olarak temellendirilmesi, esasen toplumsal hareketlerce ifade edilen topluluk kültürlerinin kesişme noktalarında mümkündür. Ona göre bunun gerçekleşmesi ise iki koşulu gerekli kılmaktadır. Bunlardan birincisi, her bir toplumsal hareketin gündelik hayatı yeniden inşa edebilecek güçte kültürel önerilere sahip olması, ikincisi ise her bir toplumsal hareketin, toplumsal hareket olarak kalması, yani devlet iktidarı arayışına yönelmemesidir. Sivil toplumun demokratikliğinin önemli belirleyicilerinden birisi, kendi içindeki çoğulculuğa izin verme derecesidir. Kamusal alanda sivil örgütler ve gruplar ne kadar fazla ise, ne kadar farklılıkları bir arada yaşatabiliyor ve birbirleri üzerinde hegemonya kurmaksızın birlikte yaşamayı gerçekleştirebiliyorsa, sivil toplum o derece demokratiktir. Bu anlamda sivil toplum, "mutlaklaştırılmış bir gerçeklikten çok, kendi içinde karşıtlıkları olan diyalektik bir bütünlüğü." anlatır (Sarıbay (1998)'dan akt. Yıldırım, 2003: 228).

1.2. SİVİL TOPLUMUN DÜŞÜNSEL VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Sivil toplum, Batı'nın gelişim süreci ve siyasal geleneği dâhilinde ortaya çıkıp gelişim göstermiştir. Eski Yunan dönemlerine kadar uzanan, tarihsel açıdan geçmişi olan söz konusu kavram, düşünürler ve siyasetçilerce değişik ve farklı manalar yüklenerek ifade edilmiştir. Sivil toplum ilk kez Aristo tarafından kullanılmıştır. Sivil toplum, Aristo'nun "Politike Koinonia" olarak ifade ettiği vatandaşların, kentlilerin, politeslerin meydana getirdiği siyasi bir düzendir (Özer, 2008: 87-88).

"Sivil olanla siyasal olanın ayrımının henüz olmadığı, politik olana ilişkin olan bu anlayışta sivil toplumun (Politike koinonia) diğer toplum düzenlerinden farkı, hak ile haksızlığın ayrıldığı düzen olması yani adaleti temel alan düzen olmasıdır. Aristoteles'in 'politike koinonia' dediği böyle bir toplum düzeni, sivil toplum düzenidir. Avrupa'nın bu eski döneminde, sivil toplum kavramı ile devlet aynı anlamlarda kullanılmaktaydı. Bu anlamıyla, sivil toplum üyesi olmak devletin üyesi, yani vatandaş olmakla aynıydı. Bu durum bireylere, o devletin yasalarına uymayı ve diğer vatandaşlara zarar vermeden birlikte yaşama sorumluluğunu vermekteydi." (Özer, 2008: 87-88).

Sivil toplumun tarihi süreçte gelişme aşamaları genel olarak şu şekilde belirtilmektedir: İlk aşama, bir devletin üyesi olmaktır. İkinci aşama, toplum içinde özerk bir alanı temsil eden birimlerin oluşması ve devlete karşı kendilerini savunarak meşruluk kazanmasıdır. Üçüncü aşama ise sivil toplumun ve özgürlük ortamının toplumsal çatışmaların kaynağı olarak devletin, bu çatışmaları önleyici bir unsur olarak görülmesidir. Son aşama ise üçüncü aşamaya tepki olarak devlet müdahalesinin sivil toplumu ortadan kaldıracağından korkulması aşamasıdır (Velioğlu, 2009: 20).

Hobbes, Locke ve Rousseau örneğinde olduğu gibi hayatta kaldıkları dönem boyunca o döneme yol gösteren düşünürlerce biçimlendirilen "Toplumsal Sözleşme" düşüncesi, Aydınlanma Dönemine kadar terim ve teorilere alt yapı meydana getiren egemen fikir olma özelliğini saklı tutmuştur. Toplumsal sözleşme kuramında, devlet ve sivil toplum birdir. Bu birliktelik, Hobbes'un düşüncelerinde apaçık bir biçimde görülmektedir. Hobbes'a göre, sivil toplum olgusuna geçiş yapabilmek için doğa durumunu bırakmak gerekmektedir. Bu gereklilik, doğa durumunun kaotik, çatışmayı zorunlu kılan koşullardan ileri gelmektedir. Doğa, insanları eşit biçimde meydana getirmiştir ve insanlar arasındaki güvensizlik halinin ana nedeni de bu eşitliktir. Eşit şartlar çerçevesinde yarış içerisinde olan insanlar, birbirlerini ortadan kaldırmaya veya kendi emri altına sokmaya çalışacaklardır. Bu yüzden, kaos ve kaosun meydana getireceği savaş durumu kaçınılamaz bir hale gelecektir. Bu sorundan uzaklaşmanın tek yolu bireyleri denetim altında alacak bir gücün olmasıdır. Bu gücü sağlamak için insanların bütün güçlerini tek bir kişiye ya da gruba aktarmaları gerekmektedir. Hobbes'in Leviathan (ejderha) olarak isim verdiği bu güç sayesinde huzursuzluk, ölüm korkusu meydana gelmeyecek ve insanlar kültüre ve çağdaşlığa sahip olabileceklerdir. Bir diğer deyişle, çağdaş bir medeniyete geçiş yapılacaktır. Hobbes'e göre, Leviathan'ın gücü belli olmamakta ve gücünü sadece temsil ettiği insanları korumak için kullanabilir. Leviathan'ın başarısız olduğu zamanlarda ise yine doğa durumuna yani kaotik alana dönüş yapılacaktır (Hobbes (2004)'dan akt. Biber, 2006: 11-12).

1.2.1. HEGEL, MARX VE GRAMSCİ AÇISINDAN SİVİL TOPLUM

1.2.1.1. HEGEL AÇISINDAN SİVİL TOPLUM

Hegel sivil toplumla devlet ayrımı yapan ilk düşünürdür. Hegel felsefesi içinde sivil toplum ile devlet ilişkisi, hem bir zıtlık hem de bir bağlılık kapsamında oluşmaktadır. Sivil toplum devlet bünyesinde var olan anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmak, akılcı çözümler geliştirmek ve etik bir anlam kazanmak açısından gereksinim duyarken, devlet de temsil ettiği etik amaçlara ulaşma araçları için sivil topluma gereksinim duymaktadır. Karşılıklı olarak birbirlerine bağlı iki olgu olmasıyla birlikte devlet ve sivil toplum aynı çerçeve içinde değildir. Hegel'in bakış açısında önce devlet gelmektedir. Üstün ve ayrıcalıklı olan devlettir. Tikelciliğin tehlikelerinin farkına varan Hegel, bu tehlikeden uzak durabilmek için devletin üstün konumunu ortaya atar. Neticede sivil toplum bencil menfaatlerin, çekişme ve anlaşmazlıkların kapsandığı bir alandır (Onbaşı, 2005: 33).

1.2.1.2. MARX AÇISINDAN SİVİL TOPLUM

Marksist akımının kurucusu olarak kabul edilen Marx, Hobbes ve Hegel'in düşüncelerindekine benzer şekilde, devleti toplumsal ve ekonomik yaşamın bütününü kapsayıcı bir kuruluş şeklinde değil, söz konusu alanları kapsayan sivil toplumun hizmeti altında bulunan bir kuruluş diğer bir deyişle olgu olarak görmektedir. Marx açısından devlet toplumsal hayatın bütün alanlarını belirlememekte, tam tersi bir durum olarak sivil toplum bu alanları belirlemektedir. Hegel'in fikirlerinin zıttı olarak sivil toplumu tanımlamış olmasına rağmen, siyasal yaşamın bir sözleşmeye değil, güce dayalı olarak gelişim gösterdiğini savunduğu ve sınıf ayrımı olmayan topluma geçiş sürecinde devlete kurucu bir sorumluluk yüklediği için Marksist devlet algısı da aşkın devlet düşüncesini bir kenara bırakamamıştır. Dolayısıyla marksizmin sosyal ve siyasal formülü, Hegel'in aşkın devletinin uygulanmasından başka bir şey olmamıştır. Hatta sosyalizmin meydana getirdiği devlet, Hegel'in öngörmüş olduğu devletten daha kapsayıcı ve daha sert nitelikleri içinde barındırmıştır (Çaha, 2012: 36).

1.2.1.3. GRAMSCİ AÇISINDAN SİVİL TOPLUM

Gramsci'nin sivil toplum algısı devlet ile sivil toplum kategorileri arasındaki kapsamlara yoğunlaşma bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamları nasıl gösterdiğini ifade edebilmek için ilk olarak Gramsci'nin hegemonya kavramına ilişkin yapmış olduğu tartışmayı bilmek gerekmektedir. Kapitalist düzenin kendisini ne biçimde ve nasıl yeniden üretebildiğini ifade etmek için kullandığı söz konusu kavram Gramsci'nin ifadesinde içinde gerek rızayı gerekse zorlamayı barındırmaktadır. Gramsci'ye göre kapitalizmin kapsadığı çelişkilere karşın mevcudiyetini sürdürebilmesi yalnızca determinizm ile açıklanamamaktadır. Gramsci, Marx'ın burjuvazinin hâkim konumuna ilişkin ifadelerine yeni bir boyut kazandırarak bir sınıfın hâkim konumda olabilmesinin yalnızca elindeki

ekonomik güçten kaynaklandığını, devlet aygıtının kurumlarını elinde tutması ile olmayacağını savunmaktadır. Sınıf tahakkümü bununla birlikte sivil toplumda onaya bağlı bir egemenlik kazanması ve böylece sivil topluma bir eğim kazandırılması ile ilgilidir (Onbaşı, 2005: 37).

"Gramsci'nin analizinde sivil toplum egoist bireylerin öz çıkara dayalı mücadeleler yürüttüğü bir herkesin herkesle savaşımı ortamı olmaktan çıkarak, sınıf üstünlüğünün yeniden üretilmesinin hegemonik görünümlerinin somutluk kazandığı bir üst yapısal kerte niteliğini kazanır." (Halifeoğlu ve Yetiş, 2013: 177).

1.3. MODERN ANLAMDA SİVİL TOPLUM

Avrupa'da feodalizmin ve ardından mutlakıyetin çözülüşüyle modernizmin kuruluşu arasındaki geçiş dönemi sivil toplum kavramının geleneksel algıdan modern algıya bürünmesini sağlamıştır. Bu kırılma niteliğindeki olayların yaşanmasıyla devlet ile sivil toplum özdeşliği yerini devlet ile sivil toplum zıtlığına bırakmıştır (Aslan, 2010b: 191).

Sivil toplumun Hobbes'tan Tocqueville'ye, Hegel'den Marx'a dek gelen geniş bir süreçte incelenişi bu kavramın günümüzdeki toplumlara uyarlanabilen temel özelliklerinin şekillenmesinde kuşkusuz bir katkı sağlamıştır. Bu husus uyarınca, sivil toplum günümüz şartlarında kendiliğinden meydana gelmiş, kendi desteğini kendi varlığından alan, devletten bağımsız hukuksal düzen veya normlar kümesine dayalı sosyal yaşantının örgütsel bir alanını ifade etmektedir. Modern sivil toplumun özelliklerini bu tanım kapsamında incelemek mümkündür (Gönenç, 2001: 41).

Sivil toplum olgusu, modern manasıyla ilk defa 1767 yılında Adam Ferguson tarafından kullanılmıştır. Ferguson, sivil toplum kavramını barbarlığın karşıtı bir anlamda medeniyetle alakalı olarak kullanmıştır. Bu noktada sivil toplum kavramıyla değinilmek istenen husus, şehir adabıdır. Sivil toplumdaki sivilin kökeni şehir yaşantısına paralel olarak hakları ve yükümlülükleri kapsamaktadır. Modernizmin oluşum süreci olarak ifade edilebilecek söz konusu dönem, sivil toplumun da eski kapsamının yerini günümüzde de kullanılan modern kapsama bırakmasına yol açmıştır. Siyasal, sosyal, düşünsel ve hukuksal açıdan gerçekleşen kırılmalar neticesinde doğal hukuk kapsamında ifade edilen devlet-sivil toplum özdeşliği, liberal değerler ve bireycilik kapsamında ifade edilen devlet-sivil toplum karşıtlığı olarak değişmiştir (Şahin ve Öztürk, 2008).

2. SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN HALKLA İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI

2.1. SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Sivil toplum kavramı XX. yüzyılın son çeyreğindeki siyasal ve sosyal gelişmelerle yeniden canlanmıştır. Bu dönemde sivil toplum kuruluşu, hükümet dışı örgütler, devlet dışı örgütler, gönüllü kuruluşlar gibi birbirinin yerine kullanılan birçok kavramla özdeş olarak kullanılmıştır. Bu tür örgütlenmelere olan ihtiyaç, devlet ve birey arasındaki ilişkinin daha dengeli olmasına, bireyin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Bu örgütlenme ihtiyacı, bireylerin bir araya gelerek haklarını koruma ve isteklerini ilgili yerlere duyurma arayışının sonucunda ortaya çıkmıştır. Sivil toplum kavramı, Batı devletlerinde demokratikleşmenin bir ölçütü olarak kabul edilmekte olup gelişmekte olan ve demokratikleşme yolunda adım atan devletlerin gerçekleştirmesi gereken hedefler arasında yer almaktadır. Örneğin: Uluslararası Af Örgütü, Greenpeace gibi sivil toplum kuruluşları günümüzde uluslararası aktörler olarak bazı konularda "otorite" konumuna da gelmiştir (Velioğlu, 2009: 33).

Sivil toplum kuruluşları toplumun sorun ve taleplerini topluma iletmekle beraber, gerek siyasal otoritenin aldığı kararlar veya gerçekleştirdiği uygulamalara, gerekse pazar ekonomisinin sosyal yarardan uzak uygulamalarına karşı muhalefet ederler. Bundan dolayı bazı olumsuz politikalar, sivil toplum kuruluşlarının muhalefeti karşısında kaldırılmakta veya yumuşatılabilmektedir. Bu açıdan sivil toplum kuruluşlarının, toplumla devlet arasında tampon olma işlevini gördükleri söylenebilir (Özer, 2008: 92).

Kavramsal olarak analizinden sonra STK'ların fonksiyonları ve biçimlerine bakmak gerekmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının tespit edilmiş işlevleri şu şekilde sıralanabilir (Talas, 2011: 392):

1. Kamuoyu oluşturmak yolu ile bireylerin taleplerinin dile getirilmesine yardımcı olmak,

2. Çoğulcu toplum yapısının oluşumunu sağlamak suretiyle piyasadaki metalaşmaya ve egemen piyasa değerlerine karşı dengeleyici bir unsur olmak,

3. Kendi içlerinde oluşturdukları katılımcı ve çoğulcu bir kültürle beslenmiş ve aynı zamanda yönetim deneyimi de edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamak,

4. Pilot projeler üretmek, bu projelere kaynak bulmak ya da bu projeleri uygulamaya geçirmek yoluyla eğitim, sosyal refah ve istihdam konularında hükümet politikalarına paralel ya da alternatif sorumluluklar alabilmek.

Üçüncü sektör, hükümet dışı kuruluşlar, devlet dışı kuruluşlar, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri gibi adlarla anılan sivil toplum kuruluşlarının niteliklerini belirten farklı yaklaşımlar olsa da tanımlamada çoğunlukla "sivil toplum içinde yer alan kuruluşlar olmaları" üzerinde görüş birliğine varılmaktadır. Ancak sivil toplum kuruluşlarını tanımlama çalışmalarında "yönetim dışı", "devlet dışı" ya da "hükümet dışı" olmalarına ilişkin vurguya karşın Antrobus birkaç istisna dışında bu kuruluşların devletle doğrudan ilgisi olmayan ancak diğer taraftan hükümetin sağladığı fonlara bağlı, dolayısıyla hükümet yasalarına duyarlı örgütler olduğunu kaydetmektedir (Erol, 2007: 337-338).

Sivil toplum kuruluşları, NGO (non-govermental organizations; hükümet dışı örgütler) ile özdeş bir kavramdır. Bunun dışında "üçüncü sektör, hükümet dışı kuruluşlar, gönüllü kuruluşlar, baskı grupları" gibi kavramlara da karşılık gelmektedir. Geniş anlamlı bir tanımını yapmak gerekirse sivil toplum kuruluşları "alanında faaliyet gösteren ve yönetimin bir parçası olmayan her türlü örgütlenmeyi" ifade etmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının dar anlamı ise "sosyal ve ekonomik kalkınmaya dolaylı veya doğrudan katkı sağlamak amacıyla gönüllülük, bağımsızlık, kar amacı gütmemek, doğrudan kendilerine çıkar sağlamamak gibi esaslara dayanan kuruluşlardır." (Velioğlu, 2009: 34).

Sivil toplumun taşıyıcı unsuru olan sivil toplum kuruluşları, otoriter yönetimden demokrasiye geçişler sırasında demokrasi kültürü yaymaları ve onu işlevsel hale getirmeleri açısından önemli bir rol oynamaktadırlar. Yurttaşlık bilincinin gelişmesi bağlamında, hem yurttaşlar arasında hem de devletle yurttaşlar arasındaki ilişkileri düzenlediklerinden, demokrasinin yerine oturmasını sağlamaktadırlar. Dolayısıyla oluşturdukları çalışma alanları ile toplumdaki demokratik kültürü geliştirmektedirler. Nitekim Tocqueville, sivil örgütlenmeleri, yurttaşların kendi hak ve ödevlerini öğrendikleri, taleplerini dayattıkları ve diğerleriyle tanıştıkları, sürekli olarak herkese açık okullara benzetmektedir. Sivil toplum kuruluşlarına üye olan bireyler 'karar alma süreçlerine katılma', 'yönetici mekanizmalarının seçiminde etkili olma', 'düşüncelerini ifade etme', 'birlikte, ortak yönetme' gibi tutumlara sahip olmaya başlarlar. Bununla birlikte üyelerin kurumsal katılma ve deneyimlerinden doğan bu demokratik tutum ve davranışlar bütün kamu alanlarında kendini gösterir. Bu yüzden sivil toplum kuruluşları, üyelerin demokratik zihniyetlerinin gelişmesini sağlayan ve dolayısıyla demokratik değerlerin topluma yerleşmesine sebep olan birer demokrasi okullarına dönüşürler (Özer, 2008: 93).

2.2. HALKLA İLİŞKİLER VE SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

2.2.1. HALKLA İLİŞKİLER

Günümüzde bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler dünyamızı küçültürken işletmeleri de büyük bir rekabet ortamına sokmaktadır. Son yıllarda ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan değişimler firmaları iletişim temelli stratejiler geliştirmeye zorlamaktadır. İletişimin önem kazanmasıyla birlikte halkla ilişkilerinde kapsam alanları genişlemektedir. Başta ABD olmak üzere dünyada halkla ilişkilerin çalışma alanları diğer mesleklere göre hızla artmaktadır. Halkla ilişkilerin gelişimine baktığımızda halkla ilişkiler çalışanlarının teknoloji, finans, ekonomi, siyasal ve tıbbi gibi özel alanlarda uzmanlaşmaya doğru gittiğini görmekteyiz. Halkla ilişkiler en basit tanımıyla bir kurum ile o kurumun hedef kitlesi ile karşılıklı etkileşimi olarak tanımlanabilir (Akıncıoğlu, 2005: 169)

Hedef kitlenin beklenen eğilimini anlamakta erken uyarı sistemi olarak hizmet ederek, yönetimin yararlı değişimlere uyumunu sağlarken, araştırmayı ve iletişim tekniklerini temel araçlar olarak kullanır. Bu araştırma sonucuna göre halkla ilişkiler (Peltekoğlu, 1998: 4):

> Uzmanlık gerektirir.
> Halkla ilişkiler bir yönetim görevidir ve uzmanlar tarafından yerine getirilmelidir.
> Kamuoyunun etkisinin farkında olarak çeşitli gruplar arasında iletişimi düzenler. Bu iletişim sırasında kuruluş ile hedef kitle arasında iki yönlü iletişim söz konusudur.
> Hedef kitlenin davranışlar hakkında yönetimi bilgilendirir, kuruluşun ihtiyacı olan araştırmaları yaparak gereksinimleri karşılamak için politika ve program önerilerinde bulunur.
> Kuruluşun kâr sorumluluğu yanında sosyal sorumluluğunun da olduğunu kanıtlayacak biçimde davranmasına yardımcı olur.
> Kamuoyu ve diğer araştırma yöntemlerinden çeşitli iletişim araçlarından yararlanır.
> Gerek danışman firma, gerekse kuruluş içi halkla ilişkiler birimi olsun, yönetimin bir parçası olarak faaliyet gösterir.

2.2.2. SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN HALKLA İLİŞKİLERLE İLİŞKİSİ

Halkla ilişkiler kavramı çerçevesinde bulunan yaklaşımlar biçimlendiren faaliyetlere ve teorideki gelişmelere bakıldığında bilhassa 1980'li yıllardan günümüze dek halkla ilişkilerin örgüt kültürü, etik, sosyal sorumluluk gibi kavramlarla etkileşim içinde olduğu görülmektedir. Değersel yaklaşımlara bu yönelimin temelinde siyasal alan içindeki gelişmelerle birlikte liderlere, işletmelere, iş dünyasına karşı son dönemlerde artan güvensizlik, sorunlu ekonomik şartlar, artmış olan çevresel sorunlar gibi küresel bazdaki sorunlar gösterilmektedir (Sabuncuoğlu, 2001: 37).

Halkla ilişkiler, özel sektör ve kamusal sektördeki faaliyetleriyle olduğu gibi sivil toplum örgütlerinde de bulunarak hedef kamularla etkileşim içinde olmaya ve bunun süreklilik kazanmasına gayret göstermektedir. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin halkla ilişkiler ve iletişim çalışmaları son dönemlerde gelişim aşamasında olduğu görülse de gerçek anlamda olması arzulanan düzeye vardığı söylenemez. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin genelinde bir halkla ilişkiler kısmı mevcut değildir. Halkla ilişkiler çalışmalarının geneli birtakım üyeler veya gönüllüler tarafından gerçekleştirilmektedir. Sivil toplum örgütlerinin mevcudiyetlerini sürdürebilmeleri bakımından halkla ilişkiler çalışmalarına daha çok yoğunluk göstermeleri gerekmektedir.

Sivil toplum örgütlerinin esas halkla ilişkiler amaçları arasında, örgütün vizyonunu ve misyonunu hedef kitlelere ulaştırabilme, ortak ilgileri paylaşan bireylerin örgüte dâhil olmasıyla desteğini sunmasını sağlama ve yapılması planlanan çalışmalara ait kaynak oluşturma bulunmaktadır. Bu tip örgütlerin toplumsal sistem içindeki işlevlerini gerçekleştirebilmeleri için gereksinim duydukları finansal kaynakları, üyelik aidatları ve bağışla gerçekleşen katkılar olacak şekilde sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Miktarı düşük olan üyelik aidatları yoluyla sivil toplum örgütlerinin çalışmaları açısından yeterli miktarda kaynak sağlaması pek mümkün olamamaktadır. Bundan dolayı sivil toplum örgütlerinde bağışçı ilişkilerinin yönetimi ve bağışçılarla oluşturulacak olan pozitif ilişkiler ile örgütün gereksinim duyduğu kaynakları sağlaması önem arz etmektedir. Yeni iletişim teknolojileri içindeki yaşanan gelişmeler neticesinde halkla ilişkiler, disiplinin kullanım alanına dâhil olan yeni bir araç olarak görülen kurumsal web sayfaları, hedef kitlelerle iletişim içinde olunması olanağını tanımakta ve çeşitli prensiplere uygun bir şekilde tasarlanmaları durumunda, hedef kitleleri sivil toplum örgütlerine bağışta bulunmaya yönlendirerek kaynak sağlama aracı olarak dikkat çekmektedir (Boztepe, 2014: 150).

3. BİR SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ OLARAK TEGV VE HALKLA İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI

3.1. PROBLEM

Bu çalışma sivil toplum örgütlerinin halkla ilişkilerle ilgili çalışmaların yeterli olup olmadığını araştırmak için yapılmıştır. Sivil toplum halkın sesidir. Halkla iç içe olmak zorunda ve halkın sorunlarını resmi konumlara ulaştırmakla yükümlüdür. Ayrıca bunun için halkla ilişkiler çalışmalarına önem vermek gerekmektedir. Ancak günümüz sivil toplum örgütlerinde daha yeni ortaya çıkan halkla ilişkiler faaliyetlerinin henüz yeterliliğini sağlayamadığı düşünülmektedir.

3.2. AMAÇ

Günümüz sivil toplumlarının halkla ilişkiler çalışmalarının yeterli olup olmadığını irdelemek ve bunu bir örnekle tamamlamak çalışmanın esas amacıdır. Ayrıca bundan sonraki süreçte de bu araştırmanın konusuyla ilgili yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak ve sivil toplum örgütlerinin halkla ilişkilere gerektiği önemi vermesini sağlamaktır. Bu çalışma ile hedeflenen, sivil toplum örgütlerinin halkla ilişkiler çalışmalarına daha çok önem vermeleri konusunda farkındalık oluşturmak ve bu çalışmalarda kendilerini geliştirmelerini sağlamaktır. Halkla ilişkiler çalışmalarının gelişmiş olması ile toplum içinde sivil toplum örgütlerinin konumunun daha iyi yere gelebileceğini söz konusu örgütlere gösterebilmektir. Sivil toplum örgütleri birbirinden farklı niteliklere sahip olan hedef kitleleri ile iletişimlerini farklı araçlarla yönetmektedirler. Geleneksel kitle iletişim araçları olarak bilinen gazete, dergi, televizyonun kâr maksadında olmayan kuruluşlar tarafından kullanılmasıyla birlikte, günümüz itibarıyla yeni iletişim teknolojilerinde gerçekleşen gelişimler neticesinde meydana gelen kurumsal web sayfaları, sosyal medya gibi internet temelli faaliyetler, sivil toplum örgütlerinin hedef kitleleri ile olan ilişkilerinin ve iletişimlerinin yönetilmesi bakımından ön plana çıkmaya başlamıştır. Ancak ne olursa olsun yüz yüze iletişim ile gerçekleştirilen halkla ilişkiler çalışmaları, hala daha etkinliğini kaybetmemiştir. Çalışmanın örneklemini oluşturan TEGV'de de ön plana çıkan yüz yüze iletişim ve önermelerdir.

3.3. YÖNTEM

Bu çalışmada literatür taraması ile ilk olarak sivil toplum ve sivil toplum örgütleri hakkında bilgiler verilmiş olup, daha sonrasında görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak çalışmanın örneklemini oluşturan TEGV hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. TEGV

TEGV, Suna Kıraç başta olmak üzere, eğitimin her şeyden önemli olduğunu savunan bir grup sanayici, yönetici ve akademisyen tarafından 23 Ocak 1995 tarihinde kurulmuştur. Kuruluş amacı, devletin verdiği temel eğitime destek olmaktır (http://www.tegv.org).

TEGV'in amacı, ilköğretimde öğrenim gören öğrencilerin Cumhuriyetin ilkelerine ve değerlerine bağlı olan, özgüveni yerinde, sağduyulu, sorgulayıcı, düşünce sahibi olan, yaratıcı, barışçı, kendisinden farklı düşünce ve inançta olan kişilere saygı gösteren, kısacası devletine ve milletine fayda sağlayacak ve saygı gösterecek bireyler olarak yetişmesi için öğrencilere bu doğrultuda eğitim programları ve etkinlikler oluşturmak ve bunları uygulamaktır (http://www.tegv.org).

4.2. TEGV'İN HALKLA İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI

4.2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE SÜRECİ

TEGV'in kurumsal iletişim uzmanı Serdar Erdoğan'la, TEGV'in "Hiç Bana Sordunuz mu?" kampanyasının medya ilişkilerini üstlenen TNC iletişim danışmanlığının halkla ilişkiler sorumlusu Berkay Kundakçı ve TEGV'in Bakırköy Şubesi, gönüllüler ve şube yöneticisi Gönül Orhan'la görüşmeler yapılmıştır.

İlk olarak TEGV'in genel merkezi ile iletişime geçilip, genel merkezde çalışan kurumsal iletişim uzmanı Serdar Erdoğan'la 24 Şubat 2017 tarihinde görüşülmüştür. TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerine ilişkin yol haritasını öğrenmek için ve 2016 yılında hazırladıkları "Hiç Bana Sordunuz mu?" kampanyasındaki halkla ilişkiler faaliyetlerine ilişkin sorular sorulmuştur. Sorular mail üzerinden iletilmiş ve cevapları alınmıştır. Bu sorular:

> TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerini kaç ana başlık altında toplayabilirsiniz?
> TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerinde nasıl bir strateji izleyecek siziniz?
> Hazırladığınız kampanya sürecini özetleyebilir misiniz?
> Hazırladığınız kampanya sürecinde ana kıstaslarınız nelerdir? Vermek istediğiniz ana mesaj nedir?
> Kampanyada en çok hangi medya mecrasına ağırlık verdiniz? Neden?
> Hazırladığınız kampanya sonucunda hedeflerinizden bahseder misiniz?

TEGV'in 2016 yılında yaptığı "Hiç Bana Sordunuz mu?" kampanyasının medya ilişkilerini üstlenen TNC iletişim danışmanlığı ile kampanyanın medya ayağı ve halkla ilişkiler faaliyetleri hakkında görüşme yapılmıştır. Görüşme, TNC iletişim danışmalığının halkla ilişkiler sorumlusu Berkay Kundakçı ile 16 Aralık 2016 tarihinde Erenköy'de gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin her aşaması kayıt altına alınmış ve görüşmeden önce onay alınmıştır. TEGV'in hazırlamış olduğu "Hiç bana sordunuz mu?" kampanyasının medya ilişkilerinin üstlenen TNC iletişim danışmanlığına kampanyanın medya ilişkileri ve halkla ilişkiler faaliyetlerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Bu sorular:

> TEGV ile çalışmanızdaki ana neden nedir?
> TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerini kaç ana başlık altında toplayabilirsiniz?
> TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerinde nasıl bir strateji izleyecek siziniz?
> Hazırladığınız kampanya sürecini özetleyebilir misiniz?
> Hazırladığınız kampanya sürecinde ana kıstaslarınız nelerdir? Vermek istediğiniz ana mesaj nedir?
> Kampanyada en çok hangi medya mecrasına ağırlık verdiniz? Neden?
> Hazırladığınız kampanya sonucunda hedeflerinizden bahseder misiniz?

TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerini ortaya koymak için TEGV'in Bakırköy şubesi ile iletişime geçilip araştırma ile ilgili bilgiler verildikten sonra görüşme talep edinilmiştir. Görüşme isteği TEGV'in Bakırköy şube yöneticisi Gönül Orhan tarafından kabul edilmiştir. 5 Aralık 2016 tarihinde TEGV'in Bakırköy şubesinde, 1 yönetici ve 10 gönüllü ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşmeler hepsi kayıt altına alınmış ve bütün görüşmelerden önce görüşme yapılan kişilerden onay alınmıştır. Görüşmelerin hepsi 150 dakika sürmüş ve hem Bakırköy şube yöneticisi Gönül Orhan'a hem de gönüllülere TEGV'in halka ilişkiler faaliyetlerine yönelik sorular iletilmiştir. Bu sorular:

> TEGV'in varlığından ne zaman ve nasıl haberdar oldunuz?
> TEGV'i seçmenizdeki neden nedir?
> Ne zamandan beri eğitim gönüllüsü olarak çalışıyorsunuz?
> Eğitim gönüllüsü olarak haftanın kaç günü ve saatinde hizmet veriyorsunuz?
> Verdiğiniz hizmet konusunda bir eğitim aldınız mı?
> Sürekli olarak çalıştığınız bir iş ya da meslek var mı?
> Bu hizmeti yeterli buluyor musunuz? TEGV'in eğitim politikasını nasıl buluyorsunuz? Ya da eklenmesini istediğiniz konular var mı?
> Aileniz ve çevreniz eğitim gönüllüsü olmaya nasıl bakıyor? Destekliyor mu?
> Çocuklarla iletişim kurmak konusunda sorunlarınız var mı? Varsa bu sorunları nasıl aşıyorsunuz?
> Eğitim gönüllüsü sayısını artırmak için sizce ne yapılmalı?

4.2.2. TEGV'LE İLK TANIŞMA

TEGV yöneticileri bu sivil toplum örgütüyle, ya bir arkadaşından duyarak ya da bu örgütle ilgili çalışma yaparken tanışmışlardır. Daha öncesinde TEGV'i hiç duymadığını ifade eden TEGV Bakırköy Şube Yöneticisi Gönül Orhan, şunları ifade etmiştir: "Eşimin işi nedeniyle Van'a tayin olmuştuk. Orada devlet tiyatrosunda çalışırken bir arkadaşım TEGV'de gönüllüydü. O, bana böyle bir vakfın olduğundan bahsetti. Ben de gidip gönüllü oldum. İki ay gönüllülük yaptıktan sonra vakfın çalışanı oldum." (Gönül Orhan'la 05.12.2016 tarihinde yapılan görüşme).

Bu konuda Gönül Orhan yalnız olmayıp TEGV'e gelen gönüllüler, bağışçılar, çocuklar, genelde tavsiyelerle TEGV'e ilk adımını atmaktadır.

4.2.3. TEGV'İN TANINIRLIĞI

TEGV yöneticileriyle yapılan görüşmelere bakıldığında bazılarının daha önceden hiç duymadığı, bazılarının da yapmış olduğu çalışmalar ışığında bilgi edindiği ve tanıdığı görülmektedir. Gönül Orhan, "TEGV'in ismini arkadaşımın beni haberdar etmesiyle öğrendim. Onun öncesinde ise hiç duymamıştım ve böyle bir farkındalığım da yoktu." diyerek daha önce hiç tanımadığını ifade etmektedir (Gönül Orhan'la 05.12.2016 tarihinde yapılan görüşme).

Ancak Berkay Kundakçı, "Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nı uzun yıllardan beri kişisel olarak biliyorum." ifadesinde bulunarak daha önce tanıdığını ve bildiğini göstermiştir (Berkay Kundakçı'yla 16.12.2016 tarihinde yapılan görüşme).

TEGV yapmış olduğu kampanyalar, sosyal sorumluluk projeleri ve kendini topluma tanıtımıyla toplumun güvenini kazanmıştır. Yapmış oldukları yüz yüze iletişim çalışmaları, vermiş oldukları eğitimler, reklamlar ve yapmış olduğu kampanyalar gönüllü sayısını artırmıştır. Yapılan bu çalışmalar TEGV'in tanınırlığını sağlamış bu da beraberinde toplumun TEGV'e olan ilgisini artırmıştır. Tablo 1'e bakıldığında, 2012 yılı ile 2013 yılı arasında gönüllü sayısındaki artış göze çarpmaktadır. Ancak 2013'ten itibaren bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

Yıl	2012	2013	2014	2015	2016
G. Sayısı	8.919	9.400	8.302	7.515	7.468

Tablo 1: Yıllara göre gönüllü sayısı

4.2.4. TEGV'İN HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETLERİ VE STRATEJİLERİ

TEGV'in Genel Merkezinde Kurumsal İletişim Uzmanı olan Serdar Erdoğan, TEGV'in halkla ilişkiler faaliyetlerini 4 ana başlık altında toplamıştır.

İlk olarak özel gün faaliyetleri göze çarpmaktadır. Örneğin, özel gün ve haftalar için TEGV, "özel gün kartları" adı altında kartlar çıkarmıştır. İnsanlar bu kartlardan alarak hem TEGV'e bağış yapmakta, hem de yakınlarına bu kartlardan göndererek TEGV'in bir nevi reklamını yapmaktadırlar.

İkinci olarak sponsor ilişki yönetimi gösterilmektedir. TEGV'in ayakta durmasını sağlayan bağışçıları ve sponsorlarıdır.

Bir sonraki başlık ise düzenli PR yönetimidir. Düzenli PR yönetimi, projelerin düzenli olarak yönetilmesi anlamındadır. Belirli bir düzen içinde bir faaliyet gerçekleştirilir ve görevler etkin dağıtılırsa söz konusu faaliyet o kadar amacında ilerlemektedir.

Son olarak yerel medya ilişkileridir. Yerel medya ilişkileri ile anlatılmak istenen, yapılan çalışmaların yerel medya yoluyla topluma yansıtılmasıdır. Böylelikle yapılan çalışma birçok kişiye ulaşmış olmakta ve çalışma ile ilgili birçok olumlu dönüş alınabilmektedir.

4.2.5. TEGV VE SOSYAL MEDYA

TEGV'in sosyal medya üzerinde 4 farklı ortamda hesabı bulunmaktadır. Bunlar: Facebook, Twitter, Instagram ve Youtube'tur. En aktif olduğu sosyal medya

Twitter iken, en az aktif olduğu ise Youtube'tur. En çok kişiye ulaştığı mecra ise Facebook'tur. Instagram'da da oldukça aktif olduğu görülen TEGV'in buralardan kampanyalarını iyi bir şekilde duyurduğu açıkça görülmektedir.ü

4.2.6. TEGV VE MEDYA İLİŞKİLERİ

TEGV gibi bir kurumun medya ilişkilerine önem verdiği açıktır. TEGV zaman zaman kampanyalar yapmaktadır. Yaptığı en son çalışmada, kampanyanın medya ilişkileri için profesyonel bir PR ajansı olan TNC İletişim Danışmanlığı ile anlaşmışlardır. TNC İletişim Danışmanlığı bu kampanya da, TEGV adına; reklam çalışmaları, tanıtım faaliyetleri, basın bültenleri, basın toplantıları, basın ve yönetici yemekleri, röportajlar, ziyaretler, yüz yüze ilişkiler ve raporlama faaliyetleri gibi çalışmaları yürütmektedir. Bunun sonucunda da yapılan bu faaliyetler sayesinde kampanyanın farkındalığı artmış, kampanyanın amacına yönelik potansiyel beklenti karşılanmıştır.

4.2.7. GÖNÜLLÜLERİN TEGV İLE TANIŞMALARI VE SEÇME NEDENLERİ

Gönüllülerle yapılan konuşmalar arasında genellikle bireyler TEGV'i çevre faktörü, yüz yüze iletişim yoluyla tanımışlardır. Aynı zamanda TEGV'de çalışanlar ve gönüllülerin referansı aracılığıyla da TEGV'e katılmak mümkündür. Gönüllüler, şube sayısının artırılmasını TEGV'in kendini insanlara tanıtmasında çok önemli bir faktörde yer alacağını düşünmektedir. Yapılan görüşmeler ışığında Tablo 2'de de görüldüğü üzere; TEGV'e katılan 10 gönüllüden 8'i arkadaşlarının referansı ile 1'i aile ve çevre geri kalan 1 ise sosyal medya tarafından haberdar olmuş ve TEGV'e katılmıştır.

Kişi	Referans (Öneri)	Aile ve Çevre	Sosyal Medya
G1	X		
G2	X		
G3	X		
G4	X		
G5			X
G6	X		
G7	X		
G8	X		
G9	X		
G10		X	

Tablo 2: Gönüllülerin TEGV'le tanışması

Kişi	Kazandırdı	Kazandırmadı
G1	X	
G2	X	
G3		X
G4	X	
G5		X
G6		X
G7	X	
G8	X	
G9		X
G10	X	

Tablo 3: Gönüllülerin gönüllü kazandırması

TEGV'de aktif gönüllülerin yapılan görüşme kapsamında gönüllü kazandırması Tablo 3'de gösterilmektedir. Bu kapsamda gönüllülerin 10'undan 6'sı gönüllü kazandırmakta, 4'ü daha bu yönde bir çalışma yapamamaktadır.

4.2.8. GÖNÜLLÜLER VE GÖNÜLLÜ EĞİTİMİ

TEGV'de tüm etkinlikler gönüllülerin desteğiyle yapılmaktadır. Türkiye'deki çocukların herhangi bir ayrım gözetmeksizin umutlarını gerçekleştirme hakkına inanmış olan TEGV gönüllüleri, tüm birikimlerini çocuklara aktararak çocukların yetişmesine katkı sağlamaktadır (https://www.tegv.org/).

TEGV gönüllülerini uzun soluklu çalışma ortakları olarak görmektedir. Bu sayede TEGV-gönüllü ilişkisi de iyi bir düzeye çıkmaktadır. TEGV'de gönüllü olabilmek için:

> 18 yaşını doldurmak,
> En az lise mezunu olmak,
> TEGV'in amaç, vizyon ve misyonunu benimsemiş olmak,
> TEGV'in faaliyetlerine katkı sağlayabilecek eğitim, meslek ve karaktere sahip olmaktır.

TEGV'e hizmet veren gönüllüler ile yapılan görüşmeler sonunda, kendilerine gönüllü kazandırabilmek için önerileri olup olmadığını sorduk. Tablo 4'e bakıldığında, gönüllülerle yapılan görüşmede en çok gönüllü kazandırma konusunda önerilen yöntem, seminer verilmesidir. Daha sonrasında ise sosyal medyaya daha çok önem verilmesidir. TEGV'de genel anlamda yeni katılan

gönüllüler, öneri yani yüz yüze iletişim yoluyla geldiğinden dolayı, bu yöntemin yeterli olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle bu yöntem çok fazla önerilmemiştir. Ancak sosyal medyada eksiklik görüldüğünden dolayı, çok fazla sosyal medyanın önem verilmesi cevabıyla karşı karşıya kalınmıştır.

Kişi	Seminer/ Ders	Sosyal Medya	Öne-ri
G1	X		
G2	X		
G3		X	
G4	X		
G5	X		
G6		X	
G7			X
G8		X	
G9	X		
G10		X	

Tablo 4: Gönüllü kazandırmak için yapılan öneriler

4.2.9. GÖNÜLLÜLER GÖZÜNDEN TEGV EĞİTİM POLİTİKASI

Bu konuyla ilgili yapılan görüşmeler ışığında, Tablo 5'te gönüllülerin TEGV'in eğitim politikasının yeterliliği hakkındaki düşünceleri bulunmaktadır. Tablo 5'e göre görüşme yapılan 10 gönüllüden 6'sı TEGV'in eğitim politikasını yeterli bulurken, 4'ü yeterli ancak geliştirilebilir düşüncesini savunmuştur. Yeterli ancak geliştirilebilir diyen gönüllüler bazı öneriler de sunmuştur.

Kişi	Yeterli	Yeterli ancak geliştirilebilir
G1		X
G2	X	
G3	X	
G4		X
G5		X
G6		X
G7	X	
G8	X	
G9	X	
G10	X	

Tablo 5: Gönüllüler açısından TEGV'in eğitim politikasının yeterliliği

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sivil toplumun tarihsel gelişimine baktığımız zaman, Antik Yunan'dan itibaren ortaya çıktığını görmekteyiz. Ancak sivil toplumun modern anlamdaki yapısını alması, demokrasinin de modern anlamda gelişimine paralel bir şekilde gerçekleşmiştir. Çünkü modern anlamda gelişimi ile birlikte demokrasinin; toplumdaki farklılığı ve çeşitliliği sosyal, siyasal ve ekonomik gibi birçok alana aktarmaya izin veren yapısının olması sivil topluma da yaşama olanağı vermektedir.

Sivil toplumun özgür bir şekilde örgütlenebilmesi ve faaliyetlerini gerçekleştirmesi yine demokrasi kültüründeki farklılıkları bir arada yaşatabilme, hukukun ve özgür iradenin üstünlüğü ile yakından ilişkilidir. Bu ilişkinin nedeni ise; insanların seçim hakkı sayesinde beğenmedikleri değiştirebilme, kendi kendilerini yönetebilme, özgür bir şekilde örgütlenebilme imkânlarını yalnız demokrasi kültürünün vermiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yani demokrasinin gelişim göstermesi, sivil toplumun da gelişim göstermesini sağlamakta ve bu da sivil toplumun gelişiminin demokrasinin var olabilmesi açısından sivil toplum örgütlerinin yerinin oldukça önemli bir konuma getirmektedir. Sivil toplum örgütleri ise bunların daha iyi oluşabilmesi açısından halkla ilişkiler çalışmalarından yararlanmaktadır.

Sivil toplum örgütleri halkla ilişkiler faaliyetleri ile kendilerine gönüllü kazandırma, bağışçı kazandırma ve destek sağlama amacını gütmektedirler. Bu kapsamda her kurumda olduğu gibi sivil toplum örgütlerinde de halkla ilişkiler çalışmaları büyük bir önem arz etmektedir. Halkla ilişkiler çalışmaları, yüz yüze iletişim, ikna, kitle iletişim araçları, tanıtımlar (sosyal medya kampanyaları,

broşürler vb.) vb. araçlarla yapılabilmektedir. Halkla ilişkiler faaliyetlerinde en göze çarpan yöntem ise yüz yüze iletişimdir. Yüz yüze konuşurken bir kişiyi ikna edebilmek, diğer yöntemlere nazaran daha kolay olmaktadır. Ancak bu diğer faaliyetlerin önemsiz olduğu anlamına gelmemektedir. Sosyal medya, televizyon vb. araçları etkin kullanan kuruluşlarda amaçlarına ulaşabilmektedir. Bunları bir düzen içinde ve etkin kullanmak önemlidir.

Bu çalışmanın örneklemi olarak belirlenen sivil toplum örgütü TEGV (Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı)'dir. TEGV çocukların daha etkin bir öğrenim hayatı geçirmesini sağlamak ve daha aktif bir toplum yetiştirebilmek amacıyla kuruluna bir sivil toplum örgütüdür. TEGV'in eğitim politikası bu anlamda genel olarak yeterli görülmektedir. Yapılan görüşmeler ışığında oluşturulan Tablo 5'e bakıldığında görüşme yapılan 10 gönüllüden 6'sı, TEGV'i bu konuda yeterli bulmaktadır. Diğer 4 gönüllü ise yeterli görmekte ancak bazı çalışmalarla daha da iyi bir noktaya ulaşacağını savunmaktadır. Yapılan görüşmelerden elde edilen sonuca göre, TEGV'e dâhil olan gönüllüler genel olarak önerilerle katılım göstermektedirler. Tablo 2'de de görüldüğü üzere, görüşme yapılan 10 gönüllüden 8'i öneri sayesinde TEGV'le tanışmıştır. Bunun haricinde sosyal medya, aile ve çevre faktörü de bu konuda etkili olmuştur.

Ayrıca Tablo 3'de de görüldüğü üzere görüşme yapılan gönüllüler yüz yüze iletişim yoluyla çok sayıda gönüllü kazandırmıştır. Genel anlamda oranlayacak olursak 10 gönüllüden 6'sı bu sayede gönüllü kazandırmıştır. Bu da bize gösteriyor ki özellikle sivil toplum örgütleri için gönüllüler halkla ilişkiler faaliyetlerinde stratejik bir yerdedirler. Bunun sebebi ise gönüllüler, gönüllü oldukları örgütlerin mesajını iyi bir şekilde anlayan ve bu mesajı topluma duyurmada yüz yüze iletişim yoluyla sözel bir biçimde aktaran kişilerdir. Bu bakımdan gönüllüler eğer gönüllü oldukları sivil toplum örgütünün amacını, mesajını ve hedef kitlesinin iyi bir şekilde analiz etmişlerse bu durumu halkla ilişkiler çalışmaları açısından çok iyi kullanabilmektedirler.

Yapılan görüşmelere göre sosyal medya üzerinden TEGV hakkında bilgi sahibi olan kişiler de bulunmaktadır. Gönüllülerden bazıları bu sayede TEGV ile tanışmıştır. Ancak bu sayının diğer yöntemlere göre düşük olması TEGV'in sosyal medya üzerinde daha da yoğunlaşması gerektiğini göstermektedir. Tablo 4'e bakıldığında, daha fazla gönüllü kazandırmak için sosyal medyaya önem verilmesi gerekmektedir. Gönüllüler açısından, seminerler verilmesi ve sosyal medyaya önem verilmesi daha fazla gönüllü kazandırmada yardımcı birer etkendir. Görüşme yapılan 10 gönüllüden 5'i seminerler verilmesini, 4'ü ise sosyal medyada aktif olmayı önermişlerdir.

TEGV'in yapılan araştırma itibarıyla görülen en büyük artısı gönüllülerin, çevresindekilere gönüllü olmayı önermesidir. Gönüllüler de dâhil olmak üzere TEGV ile iç içe olan kişiler gönül rahatlığı ile TEGV'i başkalarına önerebilmekte ve bu sayede TEGV'in daha fazla kişi üstünde olumlu tutumlar yarattığı görülmektedir. Öneriler ve diğer halkla ilişkiler çalışmaları ile güçlü bir yapıda olan TEGV, faaliyetlerini istenilen rakamlara ulaştırabilmektedir.

KAYNAKLAR

Akıncıoğlu, Y. G. (2005). Halkla İlişkilerin Gelişim Süreci, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi/ Istanbul University Faculty Of Communication Journal, (21).

Aslan, S. (2010a). Sivil Toplum Ve Demokrasi, Sivil Toplum, 15.2.

Aslan, S. (2010b). Türkiye'de Sivil Toplum, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9.31.

Biber, A. (2006). Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler, Nobel Yayınları, Ankara.

Boztepe, Hatun. (2014). Sivil Toplum Kuruluşlarında Halkla İlişkiler: Kurumsal Web Sayfalarının Bağışçı İlişkileri Açısından Fon Sağlama Aracı Olarak Kullanımı" Erciyes İletişim Dergisi. Cilt:3 Sayı:4.

Çaha, Ö. (2012). Aşkın Devletten Sivil Topluma, Orion Yayınları, 5. Baskı, Ankara.

Erol, M. (2007). Sivil Toplum Kuruluşlarından (Stk) Vakıflar Ve Vakıflarda Muhasebe Kayıt Sistemi, Kmu Dergisi, 13.3.

Gönenç, A. A. (2001). Sivil Toplum Düşünsel Temelleri Ve Türkiye Perspektifi, Altkitap Yayınevi, İstanbul.

Halifeoğlu, M., & Yetiş, M. (2013). Gramsci, Sivil Toplum-Devlet İkiliği Ve Kuramsal Kökenler/Gramsci, The State-Civil Society Dichotomy, And Theoretical Antecedents. Mülkiye Dergisi, 37(1), 163-188.

Mardin, Ş. (2015). Türkiye'de Toplum ve Siyaset, İletişim Yayınları, İstanbul.

Onbaşı, F. (2005). Sivil Toplum, L&M Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Özer, M. H. (2008). Günümüz İtibariyle Sivil Toplum Kuruluşlarının İktisadi Ve Sosyal Fonksiyonları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7.26.

Peltekoğlu, F. B. (1998). Halkla İlişkiler Nedir?, Beta Basım Yayım Dağıtım.

Sabuncuoğlu, Z. (2001).İşletmelerde Halkla İlişkiler, Bursa: Ezgi Kitapevi.

Şahin, L. Ve Öztürk, M. (2008). Küreselleşme Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları Ve Türkiye'deki Durumu. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi.

Talas, M. (2011). Sivil Toplum Kuruluşları Ve Türkiye Perspektifi, Türklük Bilimi Araştırmaları

Uyanık, M. Güçlü, M. (2015). Sivil Toplum Ve Sendika, Anadolu-Sen Konfederasyonu.

Velioğlu, M. (2009). Sivil Toplum Kuruluşlarının Demokrasi Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Yetiş, M. (2003). Marx Ve Sivil Toplum. Praksis Yayınları, İstanbul.

Yıldırım, İ. (2004). Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları Ve Yönetişim, Seçkin Yayınları, Sözkesen Matbaacılık, 1. Baskı.

Yıldırım, M. (2003). Sivil Toplum ve Devlet, Sivil Toplum.

İnternet Kaynakları:

http://www.tegv.org (Erişim Tarihi: 12.05.2017).